

Др Милан Попадић, ванредни професор
Одељење за историју уметности
Семинар за музеологију и херитологију

Рецензија рукописа научне монографије *Кабинети чудеса у свету уметности* др Милене Јокановић

Научна монографија *Кабинети чудеса у свету уметности* др Милене Јокановић обима је 236 компјутерски уређене стране. Садржи три расправна дела, омеђана уводним и закључним разматрањима. У првом делу тумачи се однос кабинета чудеса као модел колекционирања и кабинет чудеса као инспирација за модерне уметнике, у другом проблем кабинета чудеса као представа система вредности у свету уметности, док се у трећем делу ова углавном историјско-теоријска разматрања контекстуализују кроз емпириска истраживања улоге кабинета у свету уметности у Србији. Истражујући ове односе, ауторка је уочила да се у одређеним аспектима савремене уметности, у неколико последњих деценија, као тема или уметнички концепт појављује модел колекционирања, добро познат у генези музеолошке мисли и историјски оствариван у форми кабинета реткости. Ова учестала појава колекционарских мотива у савременој уметничкој пракси одговара промени музеолошких и уметничких парадигми у последњим деценијама двадесетог века. Ауторка је исправно уочила да је проблем вредности, око кога она концентрише своје истраживање, управо централни проблем који је и довео до промене музеолошких и уметничких парадигми у последњим деценијама прошлог века.

Отуда су и остварени резултати пре свега у домену бољег разумевања процеса превредновања уметничких и баштинских вредности. Полазећи од постављених теоријских оквира, заснованих на теорији баштинске вредности и интерпретативној теорији уметности, ауторка успоставља методологију истраживања у којој повезује теоријску анализу музеолошке и херитолошке литературе, документарно-емпиријско

истраживање изабраних случајева и, коначно, компаративну анализу историјских модела и резултата емпиријског истраживања. Усклађивањем ова три тока, остварује се методолошка уједначеност у истраживању изабраног предмета, односно, избегавају се потенцијалне једностраности које би истраживање могле одвести у теоријске или емпиријске крајности. Анализирајући примере који се налазе препознатљиво високом институционалном нивоу, али и у домену кога традиционални уметнички и музејски систем неретко препознаје као „безвредан“ (то јест, као „ђубриште“), ауторка препознаје јединствену матрицу засновану на уметничком деловању кроз колекционарски израз. На тај начин (кроз спрегу институционалног и личног, уметничког и научног, приватног и јавног) реализује се истраживање које доприноси разумевању односа уметности и баштине, како у домену историје уметности, музеологије и херитологије, тако и у корпусу ширег друштвено-хуманистичког наслеђа.

У ужем смислу, научни допринос Монографије налази се, с једне стране, у утемељеној и прегледној интерпретацији музеолошке аксиологије и њене теорије баштинске вредности. С друге стране, а имајући на уму пре свега значај сегмента истраживања везаног за уметничку сцену у Србији крајем двадесетог и почетком двадесет првог века, монографија доприноси укупности историјскоуметничког тумачења феномена „уметника-колекционара“.

Имајући све претходно речено у виду, са задовољством препоручујемо текст научне монографије *Кабинети чудеса у свету уметности* др Милене Јокановић за штампу.

У Београду,
09.06.2021.

Милан Попадић